

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei

2006 - 2014

VARGA LAJOS

Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges.

Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása teszi szükségessé.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatáról, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és két fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2014. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2006-2013. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2006-ban pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja közepesen savanyú, meszet a szántott rétegben nem tartalmazott. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt.

A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

A 2006-2013 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-67 kg/ha, P₂O₅: 0-114 kg/ha, K₂O: 48-185 kg/ha.

2014-ben N: 55 kg/ha, P₂O₅: 49 kg/ha, K₂O: 149 kg/ha került kijuttatásra. Az elővetemény tritikálé volt.

A 2014. évben a tenyészidő első felének időjárása kedvezőtlen volt a dohány fejlődése szempontjából. A száraz időszak miatt a területet az ültetést követően csévéldobos öntözőberendezéssel öntöttük június első feléig, összesen 20 mm vizet kijuttatva. Ezt követően öntözésre nem volt szükség a folyamatos csapadékellátás miatt.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), két fajtajelölttel (Hevesi 20 és Vj 21) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés). A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Minden fajta törésenkénti levélanyagának szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet a Hevesi 19 átlagához igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2014-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen alacsony volt, melyet jól mutat a Coresta vírusvizsgálati kísérletben szereplő fogékony dohányfajták átlagában a 31 %-os, míg a rezisztens fajták 1 %-os átlagos PVY fertőzöttsége.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat Virginia típusú fajták zöld és szárazsúly alakulása, Debrecen-Pallag (2006), Gáspár György kert (2007-2014)

Fajta	Zöld és szárazsúly [t/ha]								
	2006	2007 ²	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ²	2014
Hevesi 9	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2	22,5 / 3,7	17,3/3,0	22,3/2,8	23,2/3,9	16,4/2,9	17,8/2,4	21,3/3,0
Hevesi 17	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4	20,4 / 3,8	17,0/3,2	23,7/3,0	22,4/3,9	16,8/3,0	17,5/3,1	17,7/3,0
Hevesi 19	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4	23,5/3,4 ³	17,5/3,0	21,6/2,7	23,9/3,8	18,6/2,9	20,2/3,6	22,2/3,2
Hevesi 20 ¹	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3	18,2 / 3,0	15,0/2,8	22,7/2,8	21,0/3,4	18,2/3,3	18,8/2,9	19,4/3,2
Vj 21 ¹	-	-	-	-	23,9/3,0	25,6/3,5	18,8/3,0	20,2/3,1	21,2/3,0

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

³ Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat Virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2006), Gáspár György kert (2007-2014)

Fajta	Bv+B1 válogatási osztály aránya [%]								
	2006	2007 ²	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ²	2014
Hevesi 9	57,0	33,9	89,8	97,4	47,7	88,5	100,0	75,0	83,2
Hevesi 17	66,8	40,8	80,4	93,1	53,4	85,6	97,7	96,0	91,6
Hevesi 19	68,9	61,8	95,2	81,6	54,6	74,7	99,8	93,0	77,7
Hevesi 20 ¹	64,2	43,6	95,0	75,6	49,9	90,9	99,2	79,0	81,3
Vj 21 ¹	-	-	-	-	67,3	77,6	98,5	91,0	78,6

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat Virginia típusú fajták PVY fertőzöttsége a tenyészidő végén, Debrecen-Pallag (2006), Gáspár György kert (2007-2014)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
V. Delcrest ¹	0	14,4	84,0	19,5	12,6	77,5	13,2	3,5	20,5
Hevesi 9	0	0	14,0	1,0	0	1,4	0,5	0,5	0
Hevesi 17	0	0	9,0	0,3	0	1,0	0	0	0,5
Hevesi 19	0	0	9,0	0,5	1,0	1,9	0	0	0,2
Hevesi 20 ²	0	0	28,0	2,0	1,0	6,3	0	0	0,5
Vj 21 ²	-	-	-	-	0,5	0,9	0	0	0

¹ PVY fogékony kontroll

² Fajtajelölt

4. táblázat Virginia típusú dohányfajták betegség ellenállósága

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	burgonya y vírus	dohány mozaik vírus	fekete gyökér-rothadás	alternária	peronoszpóra
Hevesi 9	jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20 ¹	közepes	nagyon jó	közepes	közepes	közepes
Vj 21 ¹	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	- ²

¹ Fajtajelölt

² nem ismert

5. táblázat Virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érés idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20 ¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Vj 21 ¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

¹ Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és két fajtajelölt (Hevesi 20 és Vj 21) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2014. évi eredményeit közli táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

IRODALOMJEGYZÉK

VARGA L. (2013): Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2005-2013
http://agroport.hu/wp-content/uploads/2014/04/Virginia_Agroport-D_2013.pdf

Results of comparative studies on flue-cured type tobacco varieties 2006 – 2014

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of comparative small plot trial in 2014, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and two variety candidates (Hevesi 20 and Vj 21). The results are arranged in tables with the results of previous years.